

FRÁSÖGN

af fjarfundi forsætisnefndar Vestnorræna ráðsins með Evrópuþinginu

7. desember 2020.

Árlegur fundur forsætisnefndar Vestnorræna ráðsins með þingnefnd Evrópuþingsins fór fram með fjarfundarbúnaði að þessu sinni. Þingnefndin sinnir samskiptum Evrópuþingsins við Sviss, Noreg, Ísland og EES-svæðið auk norðursins og er kölluð DEEA-nefndin. Af hálfu Alþingis tóku þátt í fundinum Guðjón S. Brjánsson, formaður Íslandsdeildar, og Bylgja Árnadóttir, alþjóðaritari. Helstu mál á dagskrá voru ný norðurslóðastefna ESB og heimsfaraldur kórónuveiru.

Henrik Old, formaður færeysku landsdeildarinnar og Vestnorræna ráðsins, hóf fundinn og þakkaði fyrir tækifærið til að hittast á fjarfundi. Ekki hefði reynst mögulegt að fá fundarmenn til Færeyja vegna heimsfaraldurs kórónuveiru en að boðið stæði á næsta ári. Andreas Schwab, formaður þingnefndar Evrópuþingsins um norðurslóðasamvinnu og samskipti við EES-löndin, sagði frá starfi nefndarinnar á árinu. Fram undan væri aukið samstarf við Norðurlandaráð og eftirlit með vinnu við nýja norðurslóðastefnu Evrópusambandsins. Guðjón S. Brjánsson sagði stuttlega frá helstu vendingum í stjórn málum í löndunum þremur og frá starfi ráðsins frá síðasta fundi sendinefndanna. Hann sagði heimsfaraldurinn hafa haft mikil áhrif á efnahagslífið í löndunum og sérstaklega á ferðapjónustuna. Vonast væri til þess að bólusetning leiddi til efnahagslegs bata á komandi ári.

Michael Mann, sendiherra Evrópusambandsins gagnvart norðurslóðum, sagði frá vinnu við nýja norðurslóðastefnu ESB. Óskað hefði verið eftir umsögnum frá hagaðilum og almenningi og stæði nú yfir greining á athugasemdum og tillögum. Stefnt væri að því að birta nýja norðurslóðastefnu í lok árs 2021. Evrópusambandið vildi bjóða evrópskar lausnir á áskorunum norðurslóða með áherslu á vísindi og hagsmuni íbúa. Meðal þeirra málefna sem ný stefna næði til væru loftslagsmál, sjálfbær þróun, græn umskipti, heilbrigðismál, ferðapjónusta, leit og björgun, málefni ungs fólks og jafnréttismál.

Anna Fotyga, nýskipaður skýrsluhöfundur Evrópuþingsins um norðurslóðamál, sagði nauðsynlegt að fylgjast með þróun mála á norðurslóðum. Lítil spennan hefði verið á svæðinu undanfarna áratugi en það væri að breytast í kjölfar áhrifa loftslagsbreytinga sem hefðu opnað svæðið fyrir atvinnulífi, auðlindanýtingu og skipaflutningum. Atlantshafsbandalagið og stórveldi heimsins fylgdust náið með þróun mála á norðurslóðum og orðið hefði vart við aukna samkeppni. Hún sagði mikla þörf á að uppfæra stefnu ESB í norðurslóðamálum til að taka mið af þessum breytingum.

Vivian Motzfeldt, formaður grænlenku landsdeildarinnar, sagði Vestnorræna ráðið fylgjast grannt með þróun nýrrar norðurslóðastefnu ESB. Ráðið hefði sent umsögn um stefnuna í samráðsgátt Sambandsins þar sem áhersla hefði verið lögð á sjálfbæra þróun, öryggi á sjó og stöðu ungs fólks og lítilla tungumála á norðurslóðum. Hún ítrekaði nauðsyn þess að tryggja ungu fólki á norðurslóðum lífvænlega framtíð.

Guðjón S. Brjánsson fór stuttlega yfir þróun heimsfaraldurs kórónuveiru á Íslandi, Grænlandi og í Færeyjum. Hann benti á að það hefði vissa kosti í för með sér í baráttunni við faraldurinn að vera á eyju í miðju Atlantshafi. Mögulegt hefði verið að stjórna ferðum til og frá löndunum og senda fólk í sóttkví og skimun. Einnig hefði skimun og smitrakning innan lands verið auðveldari en hjá stærri þjóðum. Grænlingar hefðu aðeins greint 18 smit og í Færeyjum hefðu 500 smit greinst en ástandið væri alvarlegra á Íslandi þar sem 5.500 smit hefðu greinst og 27 látist. Samkomutakmarkanir hefðu áhrif á andlega líðan íbúa og aukning hefði

orðið í tilkynningum um heimilisofbeldi. Guðjón benti á að gildi evrópskrar samvinnu hefði sannað sig í tengslum við samninga um aðgang að bóluefni á undanförunum vikum.

Christel Schaldemose, Evrópuþingkona frá Danmörku, sagði jákvætt að faraldurinn hefði sýnt fram á mátt Evrópusamvinnunnar og nauðsyn þess að auka samhæfingu innan ESB. Sambandið hefði komið sér upp birgðum af hlífðarbúnaði og tækjum á sex stöðum í Evrópu sem væri hægt að nýta til að aðstoða aðildarríki í vanda. Útbúinn hefði verið litakóði til að gera ráðleggingar til ferðalanga auðskiljanlegar, tekist hefði að halda vöruflutningum ótrufluðum og aðildarríkjum yrði tryggt jafnt aðgengi að bóluefni frá mörgum framleiðendum.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar Vestnorræna ráðsins og á vefsvæðinu www.vestnordisk.is.